

Opole, dnia 10 lutego 2021 r.

PSiZ.I.431.63.2020.SH

**Pani
Urszula Medyk
Wójt Gminy
Domaszowice
ul. Główna 26
46-146 Domaszowice**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniu 30 listopada 2020 r. została przeprowadzona kontrola doraźna w Urzędzie Gminy w Domaszowicach w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie¹ oraz wybranych aktów wykonawczych, w związku ze skargą Pana (...) (data wpływu do OUW – 12.10.2020 r.). Szczegółowe wyniki kontroli zostały przedstawione w protokole kontroli.

Realizację zadań Gminy Domaszowicach w kontrolowanym zakresie ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Z ustaleń kontroli wynika, że:

1. W zakresie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego stwierdzono nieprawidłowości wyszczególnione poniżej (w części stwierdzone nieprawidłowości) w punktach od 1 do 5.
2. Skarga Pana (...) nie zasługuje na uwzględnienie w części dotyczącej:
ochrony interesów byłej partnerki skarżącego, podczas realizacji działań w prowadzonej procedurze „Niebieskie Karty”, przez pracownice Ośrodka Pomocy Społecznej w Domaszowicach, przez co naraża się na szkodę skarżącego – jako ofiarę przemocy w rodzinie oraz jego syna J. – jako obserwatora tej przemocy.

W wyniku analizy dokumentacji zgromadzonej w sprawie nie ujawniono dokumentów, które mogłyby świadczyć o tym, że pracownice Ośrodka Pomocy Społecznej w Domaszowicach, w ramach prowadzonej procedury „Niebieskie karty”, ochraniały interesy byłej partnerki skarżącego. Realizacja działań wynikała z przepisów prawa.

¹ (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 i 956), nazywana w dalszej części wystąpienia pokontrolnego: „ustawą”.

Ponadto w aktach sprawy znajduje się obszerna dokumentacja, z której jednoznacznie wynika, że osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie była Pani (...), natomiast osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie był Pan (...).

3. Skarga Pana (...) zasługuje na częściowe uwzględnienie w części dotyczącej:

stałego i notorycznego nękania i niepokoju skarżącego przez osoby z Ośrodka Pomocy Społecznej w Domaszowicach, które zajmują się procedurą „Niebieskie Karty” wobec niego i jego byłej partnerki.

Z zgromadzonej w sprawie dokumentacji wynika, że w dniu 22 października 2019 r. Sąd Rejonowy w Kluczborku wydał postanowienie dotyczące zakazu osobistej styczności i kontaktowania się Pana (...) z małoletnim synem J. Wymieniony od wydania przedmiotowego postanowienia zastosował się do zakazu i zaprzestał również jakichkolwiek kontaktów z byłą partnerką Panią (...). Wobec powyższego grupa robocza utworzona do pracy z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie potwierdzając ten stan w okresie dwóch/trzech miesięcy powinna zakończyć działania i wnioskować do Przewodniczącego ZI o zakończenie procedury. Powyższe następnie powinno skutkować powiadomieniem Zespołu Interdyscyplinarnego we Wrocławiu, który realizował działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie tj. Pana (...). Wówczas ZI we Wrocławiu miałby możliwość zakończenia tych działań z powodu braku zasadności podejmowania dalszych czynności wobec Pana (...). Z materiałów sprawy wynika, że nie zakończenie procedury „Niebieskie Karty” przez ZI w Domaszowicach było spowodowane tym, że była partnerka Pana (...) obawiała się o to, że po zakończeniu procedury ponownie nastąpi przemoc z jego strony. W materiałach sprawy nie znaleziono jednak dokumentów, które mogłyby świadczyć o celowym działaniu członków ZI na szkodę Pana (...), jednak dalsze prowadzenie procedury mogło wzbudzić w Panu (...) poczucie nękania i niepokoju przez pracownice OPS w Domaszowicach.

W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie dokumentowano realizacji zadań w ramach procedury „Niebieskie Karty” wobec Pani (...) przez przedstawiciela ochrony zdrowia i przedstawiciela oświaty – członków grupy roboczej, wynikających z § 14 i § 15 rozporządzenia, co jest

niezgodne z § 10 ust. 1 rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”².

Niedokumentowanie realizacji czynności może wskazywać na to, że zadania w ramach procedury „Niebieskie Karty” wynikające z § 14 i § 15 rozporządzenia nie są realizowane, co z kolei może skutkować brakiem właściwej diagnozy sytuacji i potrzeb osoby dotkniętej przemocą w rodzinie i jej rodziny, a tym samym niemożnością rzetelnego opracowania indywidualnego planu pomocy. Nieudzielenie odpowiedniej pomocy osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, która zwróciła się o pomoc, wywołać może również syndrom wyuczonej bezradności, co spowoduje, że w sytuacji wystąpienia kolejnego zdarzenia, nie poinformuje o tym żadnej z instytucji, będąc przekonaną, że jest to bezcelowe i nieskuteczne działanie. Ponadto nieudzielenie kompleksowej pomocy ofierze przemocy w rodzinie spowodować może u sprawcy tej przemocy poczucie bezkarności, mogące doprowadzić do eskalacji działań przemocowych.

2. Nie organizowano spotkań grupy roboczej z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, pomimo tego, że została utworzona grupa robocza do pracy z tą rodziną, co jest niezgodne z § 10 ust. 1 rozporządzenia.

Nie organizowanie spotkań grupy roboczej pozbawia osobę, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, wiedzy o zapadających decyzjach i możliwości wpływu na podejmowane przez GR ustalenia, jak również nie wszyscy członkowie grupy posiadają bieżące informacje na temat sytuacji i potrzeb tych osób – bezpośrednio od nich, a to z kolei może powodować u nich poczucie braku podmiotowości we własnej sprawie.

3. Nie odnotowywano daty wpływu na notatkach (włączonych do materiałów gromadzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty”) sporządzonych przez funkcjonariusza Policji, będącego członkiem grupy roboczej, z realizacji zadań ujętych w indywidualnym planie pomocy oraz wynikających z § 13 rozporządzenia.

Nieodnotowywanie daty wpływu na notatkach sporządzonych przez funkcjonariusza Policji, jak również nieodnotowanie informacji o przedłożeniu tych notatek w protokołach z posiedzenia Zespołu/grupy roboczej skutkuje tym, że nie można ustalić faktycznej daty włączenia tej dokumentacji do materiałów prowadzonej procedury, a tym samym nie można stwierdzić, czy są przekazywane na bieżąco, czy też z opóźnieniem, co może mieć istotny wpływ na podejmowane decyzje przez Zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.

² (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245), nazywane w dalszej części wystąpienia pokontrolnego „rozporządzeniem”.

4. Nie wystąpiono do placówki oświatowej, do której uczęszcza syn Państwa (...), o sporządzenie pisemnej opinii o dziecku, dotyczącej funkcjonowania małoletniego w tej placówce.

Brak pisemnych opinii z placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci wychowujące się w rodzinie objętej procedurą „Niebieskie Karty” dotyczących funkcjonowania dzieci w tych placówkach, może skutkować zebraniem niewystarczającego materiału, w związku z koniecznością powiadomienia Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację małoletnich oraz ewentualnego zawiadomienia Policji lub prokuratora o możliwości popełnienia ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie. Powyższa nieprawidłowość może również prowadzić do niewystarczającej diagnozy zjawiska przemocy, w przypadku ponownego wystąpienia przemocy w określonej rodzinie.

5. Bezzasadnie prowadzono procedurę „Niebieskie Karty” w okresie od marca 2020 r. do września 2020 r., pomimo posiadania wiedzy o zaprzestaniu stosowania przemocy przez Pana (...) wobec byłej partnerki Pani (...) oraz zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

Przepisy ustawy oraz rozporządzenia jednoznacznie wskazują podstawy do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, prowadzenia działań w ramach tej procedury oraz okoliczności jej zakończenia. Prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” jedynie na prośbę osoby, w momencie kiedy nie ma informacji o stosowaniu przemocy jest niezgodne z art. 9d ust. 2 ustawy, deprecjonuje także rangę tej procedury oraz zadań jakie mają do realizacji członkowie Zespołu/grupy roboczej. Działanie takie może skutkować przedmiotowym traktowaniem procedury „Niebieskie Karty” oraz wywoływać niekorzystne skutki dla osoby, która bezzasadnie będzie podejrzana o stosowanie przemocy. Ponadto wiąże się także z nakładaniem na członków Zespołu/grupy roboczej niepotrzebnych zadań i angażowaniem ich czasu na nieuzasadnione przypadki, a przez to ograniczaniem w sprawach wymagających podjęcia działań interwencyjnych.

W związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami, na podstawie § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 126, poz. 718)

zalecam:

- 1) dokumentowanie realizacji zadań w ramach procedury „Niebieskie Karty” przez przedstawiciela ochrony zdrowia i przedstawiciela oświaty – członków grupy**

roboczej, wynikających z § 14 i § 15 rozporządzenia, stosownie do § 10 ust. 1 rozporządzenia;

- 2) organizowanie spotkań grupy roboczej z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, stosownie do § 16 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia;
- 3) odnotowywanie daty wpływu na notatkach (włączonych do materiałów gromadzonych w ramach procedury „Niebieskie Karty”) sporządzonych przez funkcjonariusza Policji, będącego członkiem grupy roboczej, z realizacji zadań ujętych w indywidualnym planie pomocy oraz wynikających z § 13 rozporządzenia;
- 4) występowanie do placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci wychowywane w rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty”, o sporządzanie pisemnej opinii o dziecku, dotyczącej funkcjonowania małoletnich w tych placówkach - w każdej sytuacji, kiedy taka opinia jest niezbędna do podjęcia odpowiednich działań;
- 5) prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” zgodnie z przepisami ustawy oraz rozporządzenia.

Informację o sposobie wykonania zaleceń, a także o działaniach podjętych na rzecz ich realizacji lub o przyczynach nie podjęcia tych działań, należy przedłożyć do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, w terminie 30 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z up. Wojewody Opolskiego

Mieczysław Wojtaszek

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej